

28.10.2024

Alueellinen vastuumuseo

Hollolan kunta
kirjaamo@hollola.fi

Viite: Lausuntopyyntö 27.9.2024**Asia: Vähäselänojan alueen asemakaava valmisteluvaiheen aineisto, Hollola**

Hollolan kunnassa on käynnistetty kaavahanke Kukkilan kylässä Sorvasen peltoalueella. Tavoitteena on asemakaavoittaa Kalliolanpeltotien ja Vähäselänojan väliselle maatalouskäytössä olevalle peltoalueelle pientaloasutusta. Alueen pinta-ala on noin 17,5 hehtaaria.

Pyydettyinä lausuntonaan Lahden museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää valmisteluvaiheen aineistosta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueen muinaisjäännettiedot on saatettu ajan tasalle Maanala oy:n suorittamassa inventoinnissa kesällä 2024. Museo on arvioinut alustavan raportin ja katsoo selvityksen olevan riittävä. Alueelta ei tunneta suojelua edellyttäviä muinaisjäännekohteita. Kaavahankkeelle ei ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen Vesivehmaan kulttuurimaisemaan, joka on II Salpausselän ja Vesijärven laakson maisematyyppiä edustaen monipuolista maatalousmaisemaa. Mäenrumpareiden ja laaksojen luoma vaihtelevuus on viljelymaisemalle tyypillistä. Kaavoitettava alue on osa paikallisesti arvokasta Kukkilan kylää, jolle on tunnusomaista rinnemetsiin rajautuvat peltoaukeat. Suunnittelualue on ennestään rakentamatonta, mutta sen lähiympäristöön ja jopa välittömään läheisyyteen sijoittuu asutusta ja joitakin paikallisesti arvokkaiksi inventoituja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

Maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi ja maisemiksi määritellyjä alueita koskee suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen. (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014).

Museo on OAS-vaiheeseen antamassaan lausunnossa todennut, että asemakaavahankkeen yhteydessä tulee arvioida ja kuvata vaikutukset maiseman lisäksi myös rakennettuun kulttuuriympäristöön, mikä koskee myös suunnittelualueen ulkopuolella olevia alueita, joihin kohdistuu

28.10.2024

Alueellinen vastuumuseo

vaikutuksia. Maisemallisesti merkittävän viljelysalueen muutosta pientalorakentamiseen tulisi tarkastella asemakaavoitettavaa aluetta laajemmalla näkymäalueella. Jotta maankäytön ja rakentamisen vaikutuksia alueen kulttuuriympäristö- ja maisema-arvoihin voidaan arvioida (MRL 9§), kaavaselostusta on pyydetty täydentämään rakennetun ympäristön ja maiseman kuvauksella tai nykytilan analyysillä, johon vaikutusten arviointi pohjautuu.

Kaavaselostuksessa otsikon alla ”Rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaismuistot” on kuvailtu suunnittelualueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat muinaismuistot. Tiedot lähellä sijaitsevista paikallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista puuttuvat. Myös vaikutusten arviointi on tältä osin puutteellista. Kohdassa ”Yleiskaavat” on maininta, että suunnittelualan läheisyydessä sijaitsee mahdollinen paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristöalue sekä mahdollisia rakennusperintökohteita. Edellä mainitut tiedot tulee tarkentaa ja siirtää kaavaselostuksessa oikeaan kohtaan.

Suunnittelualueesta on laadittu kaksi luonnosvaihtoehtoa, joista vaihtoehto 2 on sovittu jatkokehittelyyn sopivammaksi. Strategisen yleiskaavan teemakartassa 3 (kulttuuriympäristö ja maisema) suunnittelualue on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Yleiskaavamääräyksen mukaisesti *aluetta koskevien suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee olla kokonaisuudessaan säilymistä turvaavia ja edistäviä. Mahdollisen korjaus- ja täydennysrakentamisen sekä alueeseen kohdistuvien toimenpiteiden on sopeuduttava kulttuuriympäristön tai maisema-alueen ominaisuonteeseen ja erityispiirteisiin. Alueella ei saa tehdä toimenpiteitä, jotka vähentävät merkittävän aluekokonaisuuden arvoa.* Kappaleessa ”Vaikutukset maisemaan” todetaan, että vaihtoehto 2:ssa maiseman kannalta tärkein lounais-koillisuuntainen näkymä on jätetty avoimeksi, ja avoin näkymä muodostuu myös kaava-alueen eteläpuolelle. Museon näkemys on, että kaavan toteutumisen vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan ja lähistön paikallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön tulee edellä mainitun lisäksi täydentää.

Museolla ei ole Vähäselänojan asemakaavan valmisteluvaiheen aineistoon rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman suojelun osalta muuta huomautettavaa.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Esko Tikkala

rakennustutkija Satu Taivaskallio

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

D/2905/10.02.01.00/2023

28.10.2024

Alueellinen vastuumuseo

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus